ኢትዮጵያዊ ብሔራዊ ጀግናችን ማን ነው?!

በተረፈ ወርቁ 03-31-18

(ምንጭ ግዮን መጽሔት)

የሺሕ ዘመናት ታሪክና ሥልጣኔ እንዳለው ጥንታዊ ሀገርና ሕዝብ ሁላችንንም የሚያስማማ በአኅጉራችን አፍሪካም ሆነ በመላው ዓለም ምልክት ወይም መለያ የሚሆነን ብሔራዊ ጀግናችን ማን ነው?! የሚለው ርእሰ ጉዳይ ከመቼውም ጊዜ በላይ ዛሬ ዛሬ የሁላችንንም አእምሮ የሚይዝ ጥያቄ እየሆነ መጥቷል ማለት የሚቻል ይመስለኛል፡፡

ይህን ጥያቄ እንዳነሳ የገፋፋኝ ዋንኛ ምክንያት ከጥቂት ወራት በፊት በአፍሪካ ኅብረት መስብሰቢያ አዳራሽ በተካፈልኩበት አንድ ዓለም አቀፍ ስብሰባ ላይ በርእስነት ባነሡኹት ጉዳይ ጋር ተያይዞ ከአንድ የአኅጉራችን ሰው ከሆነ ደቡብ አፍሪካዊ ወጣት የቀረበልኝ ጥያቄ ነው፡፡ ነገሩ እንዲህ ነው፡፡

ከጥቂት ወራቶች በፊት መቀመጫውን በደቡብ አፍሪካዊቷ ዋና ከተማ በጆሐንስበርግ ያደረገው አፍሪካ 2.0 የተባለ ድርጅት፣ ከአፍሪካ ኅብረት ጋር በመተባባር በአኅጉረ አፍሪካ ፖለቲካዊ፣ ማኅበራዊ፣ ኢኮኖሚያ ጉዳዮች ላይ *«የአኅጉሪቱ ወጣቶች ተሳትፎና ሓላፊነት ምን መሆን አለበት?!»* በሚል በአፍሪካ ኢኮኖሚ ኮሚሽንና በአፍሪካ ኅብረት መሰብሰቢያ አዳራሽ ለአንድ ሳምንት ባዘጋጀው ስብሰባና የውይይት መድረክ ላይ ለመሳተፍ ዕድሉን አግኝቼ ነበር፡፡

በዚህ ከተለያዩ የአፍሪካ አገራትና ከተቀረው ዓለም የተጋበዙ አፍሪካውያን ወጣቶች፣ የዩኒቨርስቲ ተማሪዎች፣ ደራሲያን፣ ምሁራንና አፍሪካውያንና የአፍሪካ ዲያስፖራ የኪነ ጥበብ ባለ ሙያዎችና ሌለሎች በርካታ ተጋባዥ እንግዶች በተገኙበት በዚህ መድረክ ላይ በአፍሪካ ታሪክ፣ ባህል፣ ቅርስ፣ ሰላም፣ ፖለቲካና ኢኮኖሚያዊ ጉዳዮች ዙሪያ ላይ በተለያዩ ምሁራን በርካታ የጥናት ወረቀቶች ቀርበው ሰፋ ያለ ውይይትም የተደረገበት ሰፊ መድረክ ነበር፡፡

በዚህ ስብሰባ ላይ በነበረን ሻይ እረፍትም ከተለያዩ ከአፍሪካም ሆነ ከውጩ ዓለም ከመጡ ወጣቶችና እንግዶች ጋር ትውውቅና የአሳብ ውይይት እንድናደርግ ከመድረኩ አዘጋጆች መልዕክት ከመተላለፉም ባሻገር ተሳታፊዎች በቡድን በቡድን ሆነው አሳባቸውን እንዲለዋወጡም መድረከም ተመቻችቶልን ነበር፡፡ ታዲያ በዚህ ስብሰባ ላይ በነበረን የሻይ እረፍት ላይ ከአንድ ከደቡብ አፍሪካ ከመጣ ወጣት ጋር ሆነን ሀገራችን ኢትዮጵያ ለአፍሪካና በተለይም ደግሞ ለደቡብ አፍሪካ ነጻነት የከፈለችውን ዋጋና ክቡር መሥዋዕትነት በተመለከተ ከታሪክ እያጣቀስን ውይይት አድርገን ነበር፡፡

በዚህ ውይይታችንም መካከል እግራችንን ለማፍታታትና አየር እየተቀበልን ዘና ለማለት በማሰብ በአፍሪካ ኅብረት ውብና ሰፊ ግቢ ውስጥ መንሸራሸር ያዝን፡፡ ከዚህ እንግዳዬ ጋርም የቀድሞውን የአፍሪካ አንድነት ድርጅት የአሁኑን የአፍሪካ ኅብረት አመሠራረት ታሪካዊ ሂደት እየተነጋገርንና ኢትዮጵያ ለአፍሪካ አንድነት ድርጅት/በኋላም ለአፍሪካ ኅብረት ዕውን መሆን የተጫወተችውን ከፍተኛ ሚና እያደነቀለኝ በኅብረቱ አዳራሽ ፊት ለፊት ለጋናው ፓን አፍሪካኒስት ለዶ/ር ክዋሜ ንኩርማ መታሰቢያ ወደቆመው ሀውልት በቀስታ አመራን፡፡

ደቡብ አፍሪካዊው እንግዳም ሐውልቱ ጋር እንደደረስንም፤ «አ ዶ/ር ንክዋሜ ንኩርማ!» አለ በአድናቆትና በመገረም ስሜት ቆም ብሎ፡፡ በዶ/ር ንኩርማ ሐውልት ስር ቆመንም የፓን አፍሪካኒዝም አቀንቃኝ አባቶች ስለሆኑት ስለ ግርማዊ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ፣ ጆሞ ኬንያታ፣ ሴዳር ሰንጎርና ስለ ፓን አፍሪካን እንቅስቃሴ ታሪካዊ አመጣጥ ጥቂት ሐሳቦችን ተለዋወጥን፡፡ ይህ ደቡብ አፍሪካዊ ወጣት፣ «ይገርማል አገራችሁ እንዲህ ዓይነት ለአፍሪካና ለጥቁር ሕዝቦች ሁሉ ጭምር መኩሪያ የሆነ ገናና ታሪክ፣ አኩሪ ሥልጣኔና ቅርስ እንዳላት በርካታ አፍሪካውያን ወጣቶችና ብዙ የአገሬ ሕዝብ እምብዛም አያውቅም፡፡ ታሪካችሁን፣ ራሳችሁን በማስተዋወቅ ረገድ ብዙም የሠራችሁ አይመስለኝም፡፡

ይህን አኩሪ ታሪካችሁን ለሌሎች አፍሪካውያን ወንድሞቻችሁና ለተቀረው ዓለም ጭምር ለማሳወቅ ብዙ ሥራ ይጠበቅባችኋል፡፡ እንዴት ይህ ሁሉ በሺሕ ዘመን የሚቆጠር ታሪክ፣ ነፃነት፣ ቅርስና ባህል ያላችሁ

ሕዝቦች የተቀረው ዓለም «የራብና የጦርነት ምድር» ብቻ አድርጎ ሊስላችሁ አይገባም፡፡ ይህን የተዛባ የምዕራቡ ዓለም ሚዲያዎች ምልከታ ለማስለወጥ ጊዜው አሁን የመስለኛል፡፡ አስከትሎም ይህ ደቡብ አፍሪካዊ ወጣት በኅብረቱ ግቢ ለጋናው ፓን አፍሪካኒስት የቆመውን ግዙፍ ሐውልት እያደነቀ እንዲህ አለኝ፤

ይህ የመታሰቢያ ሀውልት ለአፍሪካውያን ሁሉ ኩራት የሆነ የሚደነቅ ሥራ ነው፣ ለዛሬው ነፃነትና ክብር ያበቁንን አፍሪካውያን አባቶቻችንን ልናከብራቸው፣ ልንዘክራቸው፣ ልናወድሳቸውና ሥራቸውንም ለትውልድ እንዲተላለፍ ማድረግ የሚገባን ይመስለኛል፡፡ ደቡብ አፍሪካዊው ወጣት ከዚህ አስተያየቱና አድናቆቱ በኋላም *«የሆነስ ሆነና ለመሆኑ የአገራችሁ ምልክት የኾነ፣ ብሔራዊ ጀግናችሁ ማን ነው?»* የሚል ያልጠበኩትን ጥያቄ እንደዋዛ ወርወር አደረገልኝ፡፡ ጥያቄው ያልጠበኩት ብቻ ሳይሆን እስከ ዛሬ የኢትዮጵያዊነት ማንነት፣ ታሪክ፣ ቅርስና የነጻነት ሕያው መንፈስን ሊወክል ይችላል በሚል የተሰየመ ብሔራዊ ጀግና አለን/ነበርን እንዴ የሚለውን ጥያቄ ዳግመኛ በአእምሮዬ ጓዳ ውስጥ አጫረብኝ፡፡ እናም ለዚህ ዱብዳ ጥያቄ መልስ ምን ምላሽ መስጠት እንዳለብኝ ለጊዜው ግራ ተጋባሁኝ፡፡

ግን ደግሞ ለዚህ ያልጠበቅኩት ጥያቄ መልስ ለመስጠት እንዳለብኝ አሰብኩ፡፡ እንደ ታሪክ እና የሚዲያ ባለሙያ በአገራችን የሕዝቦቿ ታሪክ፣ ነጻነት፣ ማንነት፣ ቅርስና ብሔራዊ ኩራት ተጠብቆ እንዲቆይ ክቡር ሕይወታቸውን መሥዋዕት ያደረጉ ለቁጥር የሚያታክቱ አያሌ ጀግኖች እንዳሉን ከገለጽኩለት በኋላ ስለ እነዚህ አያሌ ጀግኖቻችን በአጭሩ ላስረዳው ሞከርኩ፡፡ ከቅርብ ጊዜ ታሪካችንም በመነሳትም የቋራው ካሣ፣ አፄ ቴዎድሮስ የዓለምን ሲሶ በቅኝ/በባርነት ስትገዛ የነበረችውንና «በግዛቷ ፀሐይ አትጠልቅም!» ተብሎ ተነገረላትን አገር ታላቋ ብሪታንያን እንዴት እስከ ሕይወቱ ፍጻሜ ድረስ እንደሞገታትና እንደተፋለማት እንዲህ ተረኩለት፡፡

በዛ ዓለም ሁሉ ጥቁርን እንደ ዕቃ ወይም ሸቀጥ በሚገዛበትና በሚለወጥበት፣ ጥቁር ሕዝብ የእንስሳ ያህል በተቆጠረበት የአፍሪካና ሕዝቦቿ የሰቆቃ ዘመን፣ የሐበሻው ንጉሥ ጀግናው መይሳው ካሣ «ማንም ከማንም አይበልጥም፣ ማንም ከማንም አያንስም» በሚል የእንግሊዝ መልእክተኞችን እግረ ሙቅ አስገብተው

መደራደሪያ እንዳደረጓቸው፡፡ ይህንም ተከትሎም እንግሊዛውያኑ እንዴት በአንድ «አረመኔ ጥቁር ንጉሥ» ተደፈረን በማለት በጀኔራል ናፒር የተመራው ጦር ልኮ እንደነበርና፡፡ ይሁን እንጂ ዐፄ ቴዎድሮስን እጃቸውን ይዞ ለታላቋ ብሪታንያ ንግሥት ለማስረከብ ከተት ሠራዊት ምታ ነጋሪት ብሎ ወደ ሐበሻ ምድር ከመጣው የእንግሊዝ ጦር ጋር ከተፋለሙ በኋላ ድል ባይቀናቸውም እኚህ ጀግና፣ የሐበሻው ንጉሥ፣ መይሣው ካሣ እጄን ለነጭ ለአልሰጥም በማለት በመቅደላ አፋፍ ላይ በገዛ ሽጉጣቸው ራሳቸውን ለአገራቸው ነጻነትና ክብር እንደሠዉ ገለጽኩለት፡፡

ከአፄ ቴዎድሮስ በኋላም የመጡት ዐፄ ዮሐንስም «ኢትዮጵያ አገርህ ዘውድህ፣ ክብርህ፣ እናትህ፣ ሚስትህ፣ ልጅህ፣ መቃብር ናት፡፡» በሚል እንደ ተራ ወታደር በጠላት መካከል ገብተው ከደርቡሽ ጦር ጋር ሲፋለሙ በመተማ ጦር ግንባር ለኢትዮጵያ ፍቅር፣ ለሰንደቀ ዓላማዋ ክብርና ለሃይማኖታቸው ሲሉ አንገታቸውን ለሰይፍ አሳልፈው የሰጡ ታላቅ ኢትዮጵያዊ/አፍሪካዊ ጀግና መሆናቸውን ተረኩለት፡፡

በመቀጠልም ዓለምን ኹሉ ያስደነቀውን የአፄ ምኒልክንና የእቴጌ ጣይቱን የዓድዋ ዘመቻና አንጸባራቂ ድልም በመተረክ፣ የዐድዋው ድል በመላው ጥቁር ሕዝብ መካከል የፓን-አፍሪካ እንቅስቃሴ መሠረት እንደጣለና እነዚህ ነገሥታቶቻችንና ጀግኖቻችን ለኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን ለመላው አፍሪካና ጥቁር ሕዝብ ሁሉ የነጻነትና የአንድነት ኩራት ምንጭ እንደሆኑ ጭምር ላብራራለት ሞከርኩ፡፡

ለአፍሪካ አገራት ሉዓላዊነትና ለሕዝቦቿ ነፃነት፣ ለአሁኑ የአፍሪካ ኅብረት ለቀድሞ የአፍሪካ አንድነት ድርጅት ዕውን መሆን ዐፄ ኃይለ ሥላሴ ያደረጉትን ብርቱ ተጋድሎና ጥረትም በአጭሩ ጨምሬ ተረኩለት፡፡ ይህን ታሪካዊ ገለፃዬን የሰማው እንግዳ፣ «ታዲያ ለጥቁረ ሕዝቦች ሁለ ኩራት ለሆነው ለዐድዋ ድልና ጦርነቱን ለመሩት ለእኚያ ለአፍሪካና ለመላው ጥቁር ሕዝቦች ሁሉ ኩራት ለሆኑት ታላቅ ጀግና ለዐፄ ምኒልክና ለእቴጌ ጣይቱ እንዴት መታሰቢያ ሳይኖራቸው ቀረ፤ የአፍሪካን አንድነት ዕውን ለማድረግ ይህን ያህል መሥዋዕትነት ለከፈሉት ዐፄ ኃይለ ሥላሴስ እንዴት በዚህ ግቢ ውስጥ አንድ መታሰቢያ ሀውልት ተነፈጋቸው?! ዐፄ ኃይለ ሥላሴ አለኝ እንግዳዬ፣ የአፍሪካ አባት ተብለው የሚጠሩና በዓለም አቀፍ ደረጃ ሳይቀር ከፍተኛ እውቅና

ክብር ያላቸው ታላቅ መሪና ዲፕሎማት ናቸው፡፡ ነጩ ዓለም ሳይቀር ይህን የሚመሰክርላቸው፣ በእጅጉ የሚያከብራቸው፣ የሚፈራቸው ሰው መሆናቸውን አሳምሬ አውቃለሁ፡፡

የሚገርምህ በአገሬም ሆነ በሌላው ዓለም አንተ ስማቸው ከገለጽክልኝ ጀግኖቻችሁ በበለጠ ትልቅ እውቅና ስም ያላቸው አፄ ኃይለ ሥላሴ ናቸው፡፡ እናም እንዴት እኚህን ንጉሣችሁን የሀገራችሁ ምልክትና ብሔራዊ ጀግናችሁ ልታደርጓቸው አልቻላችሁም ማለት ነው?! ለመሆኑ በመዲናችሁ በአዲስ አበባ ለዐፄ ኃይለ ሥላሴ የቆመ የመታሰቢያ ሀውልት አላቸውን?» በማለት ሌላ አንገት የሚያስደፋ ፈታኝ የሆነ ጥያቄን አቀረበልኝ፡፡

በውስጤ እንዲህ አልኩ እንኳን ሌላው ሰው ቀርቶ ራሳችን እርስ በርስ የማንስማማበትን፣ የተለያየንበትንና እንደ ተጎለጎለ ልቃቂት ውሉ የጠፋው ከሚስለው ታሪካችን ትርክት በዛች ቅፅበት «ማን ነው ብሔራዊ ጀግናችሁ፣ ለእናንተ ለኢትዮጵያና ለኢትዮጵያውያን ምልክት ኾኖ የሚጠቀስ፣ የሚታይ?!» ለሚለው ለእንግዳዬ ጥያቄ መልስ ለመስጠት እንደማይቻለኝ እርግጠኛ ነበርኩ፡፡ ብቻ እንደው በደፈናው ለዚህ እንግዳዬ ትክክል ነህ ዐፄ ኃይለ ሥላሴ በዓለም አቀፍ ደረጃ ትልቅ ክብርና ዕውቅና ያላቸው ታላቅ ሰው ነበሩ፡፡ ለእኚህ «የአፍሪካ አባት» ተብለው ለሚጠሩት ለቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የአፍሪካ መዲና በሆነችው አዲስ አበባ ሐውልታቸውን ለማቆም የተለያዩ ጥረቶች እየተደረጉ መሆኑን በደፈናው ነገርኩት፡፡ ከዚህ ደቡቡ አፍሪካዊ ወጣት ጋር በሌሎች ጉዳዮች ላይ እየተወያየን ወደ ስብሰባው አዳራሽ ተመለስን፡፡

ከዚህ ደቡብ አፍሪካዊ ወጣት ያነሳልኝ ጥያቄ ጋር ግን ዛሬም ድረስ በአእምሮዬ ሲመላለስ ነበር የቆየው፡፡ ለመሆኑ *ለኢትዮጵያችን ብሔራዊ ጀግናዋ ማን ይሆን?!* እስቲ ይህን ጽሑፍ ለምታነቡ ሁሉ የእዚህን አፍሪካዊ ወገናችን ጥያቄ ለእናንተም ደግሜ ላቅርብ፡፡ የሺ ዘመናት ታሪክና የገናና ሥልጣኔ ባለቤት የኾነች «የኢትዮጵያችን ብሔራዊ ጀግናዋ፣ ለሀገራችን ብሔራዊ ምልክት የሚሆን ማን እንደሆነ ጠይቃችሁ ታውቃላችሁን?!»

ከቅርብ ዘመን ታሪካችን እንኳን ብንነሳ ቋራው ካሣ፣ አፄ ቴዎድሮስ የጀግንነታቸውን ያህል ጀግንነታቸው በማይዋጥላቸው ሰዎች ዘንድ ጨካኝና ጨፍጫፊ እንደሆኑ ተደርገው ነው የሚቆጠሩት፡፡ ዐፄ ዮሐንስም ቢሆኑ በአንዳንድ ሰዎች ዘንድ በመተማ ዐውደ ግንባር ለኢትዮጵያ ነጻነት አንገታቸውን ለሰይፍ እንዳልሰጡ ኹሉ ውለታቸው ተዘንግቶ አገር ያሰደፈሩ፣ እንግሊዞችን መርተው ዐፄ ቴዎድሮስን ያስገደሉ ናቸው በሚል አብዝተው ሲብጠለጠሉ ነው የምንሰማው፡፡ ወደ ዐፄ ምኒልክም ስንመጣ ደግሞ የባሰ ነገር ነው የምንሰማው፡፡ የቅኝ ገዢዋ የአቢሲኒያ ንጉሥ ተደርገው የሚቆጠሩት እኚህ ሰው ለአፍሪካና ለመላው ጥቁር ሕዝብ ነጻነት ፋና ወጊ እንዳልሆኑ ሁሉ በሚሊዮን የሚቆጠሩ የኦሮሞና ሌሎች ሕዝቦችን የጨፈጨፉና ያስጨፈጨፉ ንጉሥ/መሪ መሆናቸውን ነው አንዳንዶች የሚከራከሩት፡፡

በአጠቃላይ በቀደሙ የሀገራችን የታሪክ ፈርጦችና ጀግኖቻችን ላይ አንዳንች ስምምነት የሌለን ወደመሆን የመጣን ሁላችንም እንደ አገርም ሆነ እንደ ሕዝብ ይወክለናል የምንለው ብሔራዊ ጀግና አልባ፣ የአንድነታችን፣ የነጻነታችንና የልዑላዊነታችን ምልክት የሚሆነን ብሔራዊ ጀግናችንን በስምምነት ለመመረጥም ሆነ ለመወሰን ተለያየና የተከፋፈለ ልብ ያለን ሕዝቦች ኾነናል፡፡ ካለፉት ገዢዎቻችን ከበጎነታቸውና መልካም ሥራዎቻቸው ይልቅ ክፋታቸውንና እኩይ ሥራቸውን ብቻ እየመረጥንና እያገነንን እርስ በርሳችን ተለያይተን ለበቀል የምንፈላለግ ሕዝቦች ወደመሆንም ከተሸጋገርን ሰንብተናል፡፡

ባለፈው ሩብ ክፍለ ዘመንም በሀገራችን የተዘረጋው የብሔር ፖለቲካና በሥልጣን ላይ ያለው መንግሥትም በሕዝብ ዘንድ ያለውን ቅቡልነት ለማረጋገጥ በሚያደርገው ያላሰለሰ ጥረት የቀድሞ ሥርዓትና መሪዎች በሀገሪቱ ታሪክና በሕዝቡ ሕይወት ውስጥ የነበራቸውን ሚና እና አስተዋፅዖ በብዙ መንገድ እንዲሸረሸር አድርጓል፡፡ በዚህም ምክንያት በአብዛኛው የኅብረተሰብ ክፍል ዘንድ በሀገሪቱ ታሪክ የቀድሞ መሪዎች ዙሪያ የጋራ መግባባት እንዳይኖርን ሆነናል፡፡

የብሔር ፖለቲካን ያለ ቅጥ በማጦዝ የብሔረ ፅንፈኝነትን እያስፋፉ፣ ለሉዓላዊነትና ነጻነት የታገሉ ብሔራዊ ጀግኖችን እየገፉ በመሄዱ ሀገራዊ መግባባትና የአንድነት ስሜት ከኅብረተሰቡ ውስጥ ተሟጦ

በማለቅ ላይ እንዳለ በተለያዩ ጊዜያት ብሔርን/ዘርን መሠረት አድርገው የተከሠቱ ግጭቶችና ውዝግቦች ጥሩ ማሳያ ናቸው ማለት ይቻላል፡፡ በዚህም ምክንያት በአብዛኛው የኅብረተሰብ ክፍል ዘንድ በሀገሪቱ ታሪክና የቀድሞ መሪዎችና ጀግኖቻችን ዙርያ የጋራ መግባባት እንዳይኖረን አድርጓል፡፡ እናም በታሪካችን የምንስማማበት፣ ከክልልና ከጎሳ/ከዘር ድንበር ወጥተን ብሔራዊ ጀግናችን ወይም ምልክታችን ነው የምንለው ሰው ለመምረጥ ወይም ለመወሰን የተሳነን ሕዝቦች ሆነናል፡፡

ሺህ ዘመናትን ሚያስከነዳ ታላቅ ታሪክ፣ ገናና ሥልጣኔ ባለቤት የሆነች አገራችን፣ የሰው ልጆች መገኛ ምድር፣ የነጻነት፣ የአይደፈሬነትና ጀግንነት ዓርማ፣ የአፍሪካ የመላው ጥቁር ሕዝቦች የነጻነት ትእምርት/ምልክት ተደርጋ በምትቆጠር ኢትዮጵያችን ሁላችንንም በአንድነትና በፍቅር መንፈስ የሚያስተሳስረን፣ ብሔራዊ ጀግናችንን መሰየም ወይም መፍጠር አልቻልንም፡፡ እስቲ ይህን ጽሑፍ የምታነቡ ሁሉ ለእናንተ ይህን ጥያቄ ደግሜ ላንሳ፡፡ ሁላችንንም ሊያስማማን የሚችል የሀገራችን የኢትዮጵያ ምልክት የሚሆን ብሔራዊ ጀግናችን/ጀግኖቻችን ማን ነው/ናቸው ብላችሁ ታስባላችሁ?!

እንደሚታወቀው በአኅጉራችን አፍሪካ- በደቡብ አፍሪካ ኔልሰን ማንዴላ፣ በኬንያ ጆሞ ኬንያታ፣ በጋና ዶ/ር ክዋሜ ንኩርማ፣ በህንድ ማኅተመ ጋንዲ፣ በአሜሪካ ፕሬዚዳንቶቹ - ጆርጅ ዋሽንግተን፣ ቶማስ ጀፈርሰን፣ አብርሃም ሊንከን የየሀገራቸው ብሔራዊ ጀግና እና ምልክት ተደርገው በዜጎቻቸው ልብና ሕሊና ውስጥ ሕያው ሆነው፤ ከትውልድ ወደ ትውልድ ታሪካቸውና ለሀገራቸው ያደረጉት ሥራ፣ ውለታ በክብር ይዘከራል፣ ይታሰባል፡፡ ለእኛስ በዚህ ዓይነት ብሔራዊ ኩራት፣ ወኔና ስሜት የምናስባቸው፣ የምናከብራቸው ለሁላችንም ምልክት የሚሆነን ብሔራዊ ጀግናችን ወይም ጀግኖቻችን ማን ነው/ማን ናቸው?! ይህ ሁላችንም በስምምነት ምላሽ ልንፈልግበት የሚሻ ዐቢይ ጉዳይ ነው፡፡

ሰላም!!